

„SVOBODA“

DELAVSKI KULTURNI MESEČNIK

LETNIK III

UREDIL: UREDNIŠKI ODBOR

LJUBLJANA 1931

IZDAJA: KONZORCIJ „SVOBODE“. ZANJ ODGOVARJA: JOSIP OŠLAK

TISKA: „LJUDSKA TISKARNA“. ZASTOPNIK: JOSIP OŠLAK

VSEBINA.

	Stran		Stran
A. SPLOŠNI DEL.		Štukelj Ciril: Hegel in Marx	
I. Članki, razprave, eseji:		— Izobraževalno delo strokovnih organizacij	
A. C.: O belem in črnem kruhu	101	— Manifestacija nad vsemi manife-	157
Austerlitz Friedrich (Talpa): Smoter		— Mednarodna porodna stavka	295
je vse	277	— Monopolni kapitalizem in brezpo-	125
Dr. Otto Bauer (Talpa): Kapitalizem		— Neugodje v kulturi	86
in socializem po svetovni voj-		— Ob šestdesetletnici pariške ko-	419
ni	205, 246, 279, 313,	mune	85
— (-elj): Kar potrebujemo	382	— Peter Kropotkin	100
Beer Max (Ciril Štukelj): Hebrejski		— Petsto delavcem	245
proroki	377, 423	— Proletarski človek	119
C. J.: Novi društveni in zborovalni		— Razvoj angleškega delavskega	
zakon	362	gibanja	409
Dantz Karl (Ciril Štukelj): Dragi		— Veliki človek Avgust Forel	309
fantje in dekleta	117	— Zakonsko življenje, katoliška cer-	
— Pot v življenje	1	kev in liberalizem	102
Forel Avgust (Ciril Štukelj): O mo-		— Združena Evropa	22
rali	351		
Gog Gregor (Ciril Štukelj): Vagabun-			
dove beležke	59		
Golouh Rudolf: Ameriški moratorij,			
nemški gospodarski polom in			
francoska kreditna akcija	287		
— Mandžurski spor in Društvo na-			
rodov	388		
— Nemški fašizem	165		
— Polom madžarskega fašizma	349		
— Tomaž More	359		
— Vatikan in fašizem	257		
— Versailleski volitev	219		
— Zlati gradovi se majoje	325		
— Zlo Amerike: akumulacija in nad-			
produkcija	91		
— Zlo Amerike, zlo Evrope	128		
Kaj je marksizem?	12, 53, 134, 160		
	211, 291, 322, 357		
Kristan Cvetko: Delavski sport	255		
— Erfurtski program	385		
— Izobraževalno delo med avstrij-			
skim delavstvom	226		
— Robert Owen	180		
— Socialno skrbstvo na novem Du-			
naju	94		
— Stanovanjska kultura novega			
Dunaja	27		
— Šolstvo in ljudska izobrazba na			
novem Dunaju	65		
Rühle Otto (—elj): Prostitucija in			
proletariat	14		
Statisticus: Potreba delavskega tiska			
Šš.: V spomin Ivanu Hribarju	293		
	330		
		II. Pesmi:	
		Benčič Andrej: Naša pesem	184
		— Pesem brezposelnih	262
		— Proletarski knjigi	294
		— Srečanje	184
		Čufar Tone: Deložacija	382
		— Iz jeseniške fabrike	64
		— Mi pojdemo v gore	251
		— Mi, proletarska mladina	11
		— Mladi sodružici v knjigo	284
		— Pomladna elegija	226
		— Pozdrav živim	290
		— Ranjeno srce	93
		— Sneg	134
		— Solnčna molitev	174
		Delavski pesniki	184
		Engelke Gerrit (Mile Klopčič): Voja-	
		kom velike vojne	25
		Klemenčič Vlado: Nedelja v rudarski	
		koloniji	284
		— Pesem delavskega otroka	256
		— Sajasto mesto	217
		Klopčič Mile: Mati govori ob zibelki	
		— Otrok govori o fabriki	58
		Žic-Klačič Ivo: Slovenske gorice	320
		III. Proza (povesti, črtice itd.).	
		Čufar Tone: Stanovanje v zadnjem	
		nadstropju	422
		Ehrenburg Ilja (Talpa): Kavčuk	176
			221,
		Hiesgen C. P.: Gonjač	418

	Stran
Ivanuša Vilko: Majski spomini . . .	218
— Sužnji noči	320
— V zaporu	259
— Zimska romanca	62
Li Kiang jo (Ciril Štukelj): Kmet Taj-i-Kaj	383
Maček Tone: Dogodek v hotelu »Gratis«	17
Pantelejev L. (Mile Klopčič): Ura . . .	2
55, 88, 122, 162, 213, 252, 327, 353, 394	284
Peter Panter: Smej se, ne da bi se jokal	426
Prugel Alfred (Talpa): Prodajalka . .	130
Sinclair Upton (St. Likar): Tropizem za zlatom	40
Vuk Ivan: Prisvojeni travnik	35
Zur Mühlen Hermynia (Ivan Vuk): Brodolomci	390
— Hlapec	168

IV. Aforizmi.

Citata iz Kanta in Landauerja . .	294
-----------------------------------	-----

B. PREGLEDI.

I. Društveno življenje.

* Zapisnik kongresa delavske telovad- ne in kulturne zveze »Svoboda« Otvoritev prve smučarske koče »Svo- bode« (J. Jeram)	42
Sodelovanje vseh delavskih kultur- nosportnih zvez v Jugoslaviji (—elj)	137
Delavska Olimpijada na Dunaju in delavstvo Jugoslavije (—elj)	137
* Prvi delavski prosvetni večer v Ljub- ljani (—g—)	191
Občni zbor Delavskega kolesarskega osrednjega društva za Dravsko banovino v Mariboru	191
Kovinarji z Jesenic za izobrazbo (—on—)	334
Poročila iz podružnic in delavskih kulturnih društev ter zapiski	44
77, 104, 138, 191, 235, 270, 334, 366, 399, 435	300

II. Knjige in knjižnice.

Ivan Cankar: XI. zvezek Zbranih spi- sov (—elj)	45
Slovenska knjižna produkcija (Tone Maček)	72
* Sedem mladih (Talpa)	74
Knjige Cankarjeve družbe in »Svobo- da« (Delavka iz Amerike)	107
Knjige Cankarjeve družbe (Ivan Jon- tez)	107
Knjige Cankarjeve družbe (—n —k) . .	428
* Nekaj pripomb k članku Toneta Mač- ka o slovenski knjižni produkciji (—on—)	109
Katoliški jezuit in socializem (—elj) .	109
Podrobna ocena knjig Cankarjeve družbe (Rezač)	428
Politični jetniki v fašistovski Italiji (—elj)	110

	Stran
Novi socialnopolitični romani in druga dela (Talpa)	110
Socialistični tisk v raznih državah (—on—)	111
Najnovejša socialna dela v ameriški književnosti (Talpa)	141
In »Delavska Pravica« (—elj)	143
Mladinski list (—on—)	143
Zadružno leposlovje (—on—)	144
Statistika Cankarjeve družbe za leto 1930-31	185
Opazke k nekaterim sodobnim roma- nom in k slovenski književnosti (Talpa)	185
Delavska mladina in njena usoda (Talpa)	429
Heinrich Heine in njegov politični konfiteor (Tone Maček)	189
Autobiografski roman iz svetovne književnosti (Talpa)	230
Sinclair Lewis, Dr. Arrowsmith (Tal- pa)	231
O spolni vzgoji (Golouh)	232
Knjižnica »Prosvetne Matice« J. S. Z. v Chicagu, Ill.	233
Dvoje novih socialnih romanov (Tal- pa)	269
Avstrijski delavski kulturni meseč- nik o delih Ivana Cankarja (—on—) .	269
Chicaška »Prosveta« o slovenskem prevodu Uptona Sinclaira (—on—) .	298
Poročilo prosvetnega odseka Delav- ske zbornice v Ljubljani (Talpa) . .	331
George Bernhard Shaw (Cvetko Kri- stan)	333
Človečanstvo, moderne poljske pro- letarske novele (—r)	365
»Bücherkreis« o Cankarju (—on—) . .	397
Kaj kdo čita (—on—)	398
Poročilo Delavske zbornice za 1929 in 1930 (Cv. K.)	432
Statistika .OUZD (Cv. K.)	432
Spomini Aleksandra Herzena	431
Poročilo Delavske zbornice za Slo- venijo	432
Statistika našega okrožnega urada Poročila, ocene, zapiski 46, 75, 108, 143, 188, 232, 268, 297, 332, 365, 398, 435	432

III. Dramatika.

Maksim Gorki: Na dnu (—ok)	48
Velik uspeh Delavskega odra »Svo- bode«	112
K vprašanju uspehov ljudskega gle- dališča (—on—)	113
Desetletnica ptujske podružnice »Svo- bode« (Vilko Ivanuša)	237
Našim dramatičnim odsekom (—on—)	238
Osrednja oblačilnica in izposojeval- nica za diletantske odre v Ljub- ljani (—on—)	368
Več čuta za kolektivnost bo treba! (—on—)	
Poročila, ocene, zapiski 81, 113, 145, 194, 237, 274, 334, 368, 435	145

IV. Delavska pesem in glasba.

Koncert orkestra »Zarje« v Ljubljani (—on—)	47
Koncert jeseniške »Svobode« (—on—)	80
Richard Fränckel: Delavska pevska društva in delavske organizacije (T. M.)	195
Pevski koncert »Svobode« v Roga- ški Slatini (Svobodaš)	196
Za koncentracijo in poduhovljenje delavskih pevskih društev (T. M.)	272
Pevci in otvoritev zborovanj (—on—)	273
Nagrobnice in naši pevski zbori (—on—)	273
Stare delavske pesmi in kupleti (—on—)	302
Vsem pevcem! (—on—)	400
Poročila, ocene, zapiski	48, 114, 146
196, 235, 273, 301, 334, 342, 343	368,

V. Delavski sport.

Delavske sportne organizacije v Dravski banovini v l. 1930 (Cv. K.)	51
Iz delavskega sportnega gibanja v Jugoslaviji (Cv. K.)	51, 82, 198
Posvetovanja predsedstva SASI (—on—)	82
II. Delavska zimskosportna Olimpija- da (Cv. K.)	114
Iz delovanja posameznih delavskih sportnih zvez (—on—)	148
C. Gellert: Stadijon na Dunaju (Cv. K.)	149
Še nekaj o dunajskem stadijonu (Cv. K.)	201
Delavske sportne in telovadne zve- ze v Nemčiji (Cv. K.)	201
Program prireditev II. del. Olimpijade na Dunaju	240
Proti točenju alkoholnih pijač na sportnih igriščih (—on—)	240
Mednarodna delavska Olimpijada na Dunaju (—elj)	335
Sport in denar (—elj)	401
O jugoslovanskih »amaterskih« nogo- metaših (—on—)	401
Uspehi ljubljanske »Svobode« in mi (—on—)	402
Socialistična delavska sportna Inter- nacionala (Cv. K.)	438
Surovost in brezglavost imeti je »sport« (Cv. K.)	436
Poročila in zapiski	82, 116, 148, 198
203, 236, 304, 340,	401

VI. Prijatelj prirode.

Kje povsod v Jugoslaviji so podruž- nice »Prijatelja Prirode«? (—on—)	341
--	-----

»Prijatelj Prirode« v vsej državi raz- puščen	403
Poročila in zapiski	116, 149, 197, 275
303, 341, 403,	

VII. Po svetu.

Delavske Internacionale (—on—)	202
Moč Socialistične delavske Interna- cionala (—on—)	342
Socializem organizira vse (Cvetko Kristan)	369
Poročila in zapiski	276, 342, 369, 404

VIII. Razno.

Papež govori vsem (—on—)	152
Fašizem ustvarja fašistično literaturo	154
Trbovlje — naš veliki petek, Hrast- nik — velika nedelja?! (—on—)	203
Krščanskega socializma ni (—r)	241, 343
Kulturno delovanje delavskih dru- štev v Ameriki (—on—)	242
Ali je res tako malo stikov med slo- venskimi delavci doma in v Ame- riki? (—on—)	304
Zmeda (—r)	374
Katoliški delavci so lahko fašisti (—on—)	374
Poročila in zapiski	83, 153, 201, 203
242, 305, 406, 439,	440

IX. Listnica.

Sporočila uredništva, uprave in kon- zorcija lista	52, 84, 116, 155, 276
343, 440	

C. SLIKE.

Dantz: Dragi fantje in dekleta!	117
Druga mednarodna delavska Olim- pijada (9 slik)	336, 337, 338, 339
371, 372, 373	
Dunaj: Stanovanjska kultura novega Dunaja (8 slik)	28, 29, 30, 31, 32
33, 34, 35	
Dunaj: Šolstvo in ljudska izobrazba na novem Dunaju (5 slik)	65, 67, 68
69, 70	
Mi lomimo železo	175
Otvoritev prve smučarske koče »Svo- bode« na Možaklji (4 slike)	77, 78
79	
Stadijon na Dunaju (2 slike)	150, 151
Ura (ilustracija k povesti od Bruna Fuka — 20 slik)	3, 4, 6, 8, 10, 56
57, 88, 90, 123, 163, 165, 215, 216	
286, 328, 329, 355, 395, 396	

Č. PRILOGE.

Vsebina II. letnika (Cv. K.)	1
Vsebina III. letnika (Cv. K.)	12

